

29 yanvar - 4 fevral 2026-cı il

Auditin inkişafında beynəlxalq audit təcrübəsinin rolu: Azərbaycan–Türkiyə əməkdaşlığı nümunəsində

Azərbaycan Respublikasında maliyyə sisteminin dayanıqlılığının təmin edilməsi, iqtisadiyyatın şəffaflığının artırılması və dövlət resurslarından səmərəli istifadənin təşkili Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasətində əsas prioritet istiqamətlərdən biri kimi müəyyən edilmişdir. Dövlət başçısı müxtəlif illərdə Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasına ünvanladığı rəsmi müraciət və məktublarda audit institutunun inkişafını yalnız milli çərçivədə deyil, beynəlxalq təcrübə və standartlar kontekstində qiymətləndirmiş, bu sahədə qabaqcıl xarici modellərin tətbiqinin zəruriliyini xüsusi vurğulamışdır.

Prezidentin mövqeyinə görə, qloballaşan iqtisadi münasibətlər sistemi milli iqtisadiyyatların fəaliyyətinə yeni tələblər irəli sürür. Maliyyə axınlarının sürətlənməsi, transmilli biznes münasibətlərinin genişlənməsi və investisiya mühitinin beynəlxalq rəqabət şəraitində formalaşması audit və maliyyə nəzarəti sahəsində mütərəqqi yanaşmaların tətbiqini qaçılmaz edir. Bu baxımdan dövlət başçısı audit sisteminin beynəlxalq mühasibat üçütu və audit standartlarına uyğunlaşdırılmasını iqtisadi təhlükəsizliyin və investor etimadının mühüm şərti kimi dəyərləndirmişdir.

Eyni zamanda dövlət başçısı auditor peşəsinin nüfuzunun artırılmasının, peşə etikası normalarının beynəlxalq səviyyədə qəbul olunmuş prinsiplərə uyğunlaşdırılmasının və keyfiyyətə nəzarət mexanizmlərinin gücləndirilməsinin vacibliyini xüsusi olaraq önə çəkmişdir. Bu yanaşma audit fəaliyyətinin formal yoxlama alətindən strateji idarəetmə və risklərin qabaqlanması mexanizminə çevrilməsini nəzərdə tutur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin son dövrlərdə türkdillli dövlətlər arasında iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə əməkdaşlığın genişləndirilməsi, institusional əlaqələrin möhkəmləndirilməsi və ortaq tənzimləmə mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələrinin rəhbər tutaraq, habelə əldə edilmiş razılığa əsasən əməkdaşlığa dair Memorandumun imzalanması məqsədilə yanvarın 26-da Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası ilə Türkiyə Respublikasında müstəqil auditin dövlət tənzimlənməsini həyata keçirən İctimai Nəzarət, Mühəsibat və Audit Standartları Təşkilatı (KGK) arasında işgüzar görüş keçirilib.

Görüşün məqsədi Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası ilə KGK arasında audit və mühasibatlıq sahəsində institusional tərəfdaşlıq mexanizmlərinin yaradılması, auditin tənzimlənməsi və onun keyfiyyətinin yüksəldilməsi, maliyyə hesabatlarında şəffaflığın və etibarlılığının artırılması istiqamətində əməkdaşlıq, iki ölkənin auditorlarının birgə sertifikatlaşdırılması, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın ləqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə (ƏL/TM) və haqsız rəqabətə qarşı mübarizə sahələrində birgə əməkdaşlıq perspektivlərinin, habelə türkdillli dövlətlərin audit və mühasibatlıq qurumlarının vahid birliyinin yaradılması məsələlərinin müzakirəsindən, habelə sadalanan məqsədlərə nail olmaq üçün Anlaşma Memorandumunun imzalanmasından ibarət olub.

Auditor fəaliyyətində xarici təcrübənin tətbiqi məsələsi xüsusilə iki istiqamətdə aktuallıq kəsb edir. Birincisi, auditorların peşəkar hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi və beynəlxalq sertifikatlaşdırma sistemlərinə inteqrasiyasıdır. Nəzərə alınmalıdır ki, yalnız müasir biliklərə, beynəlxalq təcrübəyə və etik davranış mədəniyyətinə malik auditor korpusu iqtisadi subyektlərdə real maliyyə intizamını və hesabatlılığı təmin edə bilər. İkincisi isə audit fəaliyyətinin tənzimlənməsi və ictimai nəzarət mexanizmlərinin qabaqcıl ölkələrin modelləri əsasında təkmilləşdirilməsidir ki, bu da audit nəticələrinin obyektivliyini və etibarlılığını artıran və şəffaflığı yüksəldən əsas amillərdən biridir.

Başqa sözlə, Prezident İlham Əliyevin xarici təcrübənin tətbiqi ilə bağlı tövsiyələri audit sahəsində yalnız norma-

tiv-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsinə deyil, eyni zamanda peşəkar mədəniyyətin formalaşmasına, şəffaflığın dərinləşməsinə və hesabatlılığın real məzmun kəsb etməsinə xidmət edir. Bu yanaşma audit institutunu milli iqtisadiyyatın dayanıqlı inkişafında aktiv və məsuliyyətli iştirakçıya çevirir.

“Fairmont Bakı” hotelində Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası ilə Türkiyə Respublikasının İctimai Nəzarət, Mühəsibat və Audit Standartları Təşkilatı (KGK) arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunun imzalanması Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərinin audit və maliyyə nəzarəti sahəsində ardıcıl inkişafının mühüm göstəricisi kimi qiymətləndirilir. Tədbir iki qardaş ölkə arasında mövcud olan strateji tərəfdaşlığın peşəkar və institusional müstəvidə daha da möhkəmləndirilməsinə hədəflənmişdir.

Anlaşma Memorandumunun əsas məqsədi audit və mühasibatlıq sahəsində qarşılıqlı etimada əsaslanan əməkdaş-

sional əsaslarının möhkəmləndirilməsi, peşəkar təcrübənin paylaşılması və beynəlxalq standartlara uyğun şəffaf maliyyə mühitinin formalaşdırılması baxımından mühüm addım kimi dəyərləndirilir. 26 yanvar 2026-cı il tarixində Bakı şəhərində keçirilən tədbirin açılış nitqi Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının sədri, iqtisad elmləri doktoru, professor Vahid Novruzov tərəfindən edilmişdir. Açılış çıxışı öz mahiyyətinə görə təkcə protokol xarakterli salamlamadan ibarət olmamış, Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərinin audit və maliyyə nəzarəti sahəsində strateji çərçivəsini müəyyən edən konseptual məruzə kimi yadda qalmışdır.

Vahid Novruzov çıxışında ilk növbədə imzalanan Anlaşma Memorandumunun Azərbaycan ilə Türkiyə arasında mövcud olan dərin tarixi bağların, qardaşlıq münasibətlərinin və qarşılıqlı etimadın məntiqi davamı olduğunu vurğulamışdır. Onun sözlərinə görə, “bir millət, iki dövlət” fəlsəfəsi təkcə siyasi və mədəni

istiqamətlərini müəyyən edən mühüm mərhələ kimi qiymətləndirilmişdir. Vahid Novruzov bu hadisəni təkcə cari əməkdaşlıq aktı deyil, uzunmüddətli və dayanıqlı tərəfdaşlıq modelinin başlanğıcı kimi xarakterizə etmişdir. Daha sonra Türkiyənin İctimai Nəzarət, Mühəsibat və Audit Standartları Təşkilatının (KGK) sədri Hasan Özçelik çıxışında iki ölkənin audit qurumları arasında əməkdaşlığın tənzimləyici təcrübələrin qarşılıqlı ötürülməsi və auditin keyfiyyətinin yüksəldilməsi baxımından strateji əhəmiyyət daşıdığını bildirib. Ümumilikdə, açılış nitqində səsləndirilən fikirlər Anlaşma Memorandumunun mahiyyətini aydın şəkildə ortaya qoyur: məqsəd audit fəaliyyətinin keyfiyyətini yüksəltmək, maliyyə hesabatlılığında şəffaflığı dərinləşdirmək və Azərbaycan ilə Türkiyə arasında peşəkar əməkdaşlığı institusional səviyyədə daha da möhkəmləndirməkdir. Bu yanaşma audit institutunu yalnız nəzarət aləti deyil, dayanıqlı iqtisadi inkişafın

əsaslandığını bildirmişdir. O, Türkiyədə audit və ictimai nəzarət sisteminin formalaşdırılması prosesində əldə olunmuş təcrübənin Azərbaycan tərəfi ilə bölüşülməsinin əhəmiyyətini vurğulamış, beynəlxalq audit standartlarının tətbiqi, keyfiyyətə nəzarət və peşəkar tənzimləmə sahəsində birgə fəaliyyətin vacibliyini qeyd etmişdir. Murat Yünlü bu Memorandumun gələcəkdə konkret layihələr və praktik təşəbbüslərlə zənginləşəcəyinə əminliyini ifadə etmişdir.

Tədbirdə çıxış edən Qoşqar Əhmədov isə diqqəti auditin praktiki aspektlərinə və institusional əməkdaşlığın real nəticələrinə yönəltmişdir. O, Anlaşma Memorandumunun tətbiqi nəticəsində audit fəaliyyətində metodoloji yanaşmaların təkmilləşəcəyini, peşəkar kadr hazırlığının yeni mərhələyə keçəcəyini və maliyyə hesabatlılığında etibarlılığın daha da artacağını bildirmişdir. Qoşqar Əhmədov bu əməkdaşlığın həm dövlət, həm də özəl sektor üçün əlavə dəyər yaradacağını vurğulamışdır.

Tədbirin bağlanış nitqləri Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının sədri Vahid Novruzov və Türkiyənin İctimai Nəzarət, Mühəsibat və Audit Standartları Təşkilatının sədri Hasan Özçelik tərəfindən edilmişdir. Bağlanış çıxışlarında imzalanan Anlaşma Memorandumunun tərəflər arasında qarşılıqlı etimada əsaslanan uzunmüddətli əməkdaşlığın başlanğıcı olduğu qeyd edilmiş, birgə fəaliyyətin konkret layihələr, təlim proqramları və institusional təşəbbüslərlə davam etdiriləcəyinə əminlik ifadə olunmuşdur.

Hər iki tərəf audit sahəsində beynəlxalq standartların tətbiqi, peşəkar bilik və təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi, şəffaf və dayanıqlı maliyyə mühitinin formalaşdırılması istiqamətində birgə səylərin davam etdirilməsinin vacibliyini vurğulamışdır. Bağlanış nitqləri tədbirin məntiqi yekunu olmaqla yanaşı, Azərbaycan–Türkiyə audit əməkdaşlığının gələcək perspektivlərinə dair ortaq baxış da aydın şəkildə ortaya qoymuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası ilə Türkiyənin İctimai Nəzarət, Mühəsibat və Audit Standartları Təşkilatı arasında Anlaşma Memorandumunun imzalanması ilə yadda qalan tədbir audit sahəsində yeni mərhələnin başlanğıcı kimi qiymətləndirilə bilər. Bu sənəd iki qardaş ölkə arasında mövcud olan strateji tərəfdaşlığın maliyyə nəzarəti və audit sahəsində də institusional müstəvidə möhkəmləndirilməsinə nümayiş etdirdi.

Tədbir çərçivəsində səsləndirilən çıxışlar göstərdi ki, audit artıq təkcə nəzarət mexanizmi deyil, iqtisadi təhlükəsizliyin, maliyyə intizamının və ictimai etimadın əsas dayaqlarından biridir. Beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi, peşəkar bilik mübadiləsi, keyfiyyətə nəzarət sistemlərinin uyğunlaşdırılması bu sahənin gələcək inkişafında həlledici rol oynayacaqdır. İmzalanmış Memorandum isə bu məqsədlərin reallaşdırılması üçün konkret institusional çərçivə formalaşdırır.

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının 30 illik yubileyi ərəfəsində baş tutan bu əməkdaşlıq həm keçilən inkişaf yoluna verilən qiymət, həm də gələcək fəaliyyətin strateji istiqamətlərinin müəyyən edilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Türkiyənin müvafiq qurumu ilə qurulan tərəfdaşlıq audit fəaliyyətinin beynəlxalq standartlara daha geniş çevik inteqrasiyasına, auditor peşəsinin nüfuzunun yüksəlməsinə və maliyyə hesabatlılığında şəffaflığın dərinləşməsinə xidmət edəcəkdir.

Nəticə etibarilə, Bakı şəhərində imzalanan Anlaşma Memorandumu təkcə iki qurum arasında əməkdaşlıq sənədi deyil, eyni zamanda Azərbaycan–Türkiyə qardaşlığının audit və maliyyə nəzarəti sahəsində konkret institusional təzahürüdür. Bu əməkdaşlıq gələcək illərdə daha geniş miqyaslı layihələrə, birgə təşəbbüslərə və dayanıqlı iqtisadi inkişafa töhfə verəcək möhkəm əsas kimi dəyərləndirilir.

Hazırladı:

Haqsız rəqabətə qarşı mübarizə və beynəlxalq əlaqələr idarəsinin rəis müavini, şöbə müdiri Afiqə Bayramova

lıq mexanizmini formalaşdırmaq, təcrübə və bilik mübadiləsinə genişləndirmək, beynəlxalq standartların tətbiqini təşviq etməkdir. Memorandumda vurğulandığı kimi, tərəflər auditor peşəsinin davamlı inkişafı, peşə etikası prinsiplərinin möhkəmləndirilməsi, keyfiyyətə nəzarət sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və institusional potensialın artırılması istiqamətində birgə fəaliyyət göstərmək niyyətlərini ifadə etmişlər. Sənəddə əməkdaşlığın əsas istiqamətləri sırasında beynəlxalq audit və mühasibat üçütu standartlarının uyğunlaşdırılması, auditorların peşə hazırlığının artırılması, ixtisasartırma kurslarının və təlim proqramlarının birgə təşkili, auditin keyfiyyətinə nəzarət mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi xüsusi yer tutur. Eyni zamanda global iqtisadi çağırışlara uyğun olaraq rəqəmsal audit, risklərin idarə edilməsi, məlumat analitikası və innovativ texnologiyaların tətbiqi sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi də Memorandumun mühüm hədəflərindən biri kimi müəyyən edilmişdir.

Bakı şəhərində keçirilən tədbirdə Türkiyə tərəfini KGK-nın sədri Hasan Özçelik və sədr müavini Murat Yünlü təmsil etmişlər. Hasan Özçelik Türkiyədə audit və mühasibatlıq sahəsində ictimai nəzarət sisteminin formalaşdırılması və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində aparılan islahatlarda yaxından iştirak edən, bu sahədə tanınmış mütəxəssis kimi çıxış edir. Murat Yünlü isə audit keyfiyyətinə nəzarət, peşəkar tənzimləmə və institusional inkişaf sahəsində uzunillik təcrübəyə malikdir.

Tədbirdə Azərbaycan tərəfdən tanınmış alim, iqtisad elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Milli Məclisin bir neçə çağırışının deputatı Ziyad Səmədzadə, “Azərbaycan Professional Maliyyə Menecerləri Assosiasiyası” (APFM) İctimai Birliyi İdarə Heyətinin sədri Nuriyyə Novruzova, həmçinin Auditorlar Palatasının sədri i.e.d., professor Vahid Novruzov, Palata sədrinin müavini Fəxrəddin İsmayilov, sədrin müşavirləri, struktur bölmə rəhbərləri və Palatanın üzvləri və əməkdaşları iştirak etmişlər.

Ümumilikdə, Anlaşma Memorandumunun imzalanması audit sahəsində Azərbaycan–Türkiyə əməkdaşlığının institu-

sional əsaslarının möhkəmləndirilməsi, peşəkar təcrübənin paylaşılması və beynəlxalq standartlara uyğun şəffaf maliyyə mühitinin formalaşdırılması baxımından mühüm addım kimi dəyərləndirilir. 26 yanvar 2026-cı il tarixində Bakı şəhərində keçirilən tədbirin açılış nitqi Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının sədri, iqtisad elmləri doktoru, professor Vahid Novruzov tərəfindən edilmişdir. Açılış çıxışı öz mahiyyətinə görə təkcə protokol xarakterli salamlamadan ibarət olmamış, Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərinin audit və maliyyə nəzarəti sahəsində strateji çərçivəsini müəyyən edən konseptual məruzə kimi yadda qalmışdır.

Vahid Novruzov çıxışında ilk növbədə imzalanan Anlaşma Memorandumunun Azərbaycan ilə Türkiyə arasında mövcud olan dərin tarixi bağların, qardaşlıq münasibətlərinin və qarşılıqlı etimadın məntiqi davamı olduğunu vurğulamışdır. Onun sözlərinə görə, “bir millət, iki dövlət” fəlsəfəsi təkcə siyasi və mədəni istiqamətlərini müəyyən edən mühüm mərhələ kimi qiymətləndirilmişdir. Vahid Novruzov bu hadisəni təkcə cari əməkdaşlıq aktı deyil, uzunmüddətli və dayanıqlı tərəfdaşlıq modelinin başlanğıcı kimi xarakterizə etmişdir. Daha sonra Türkiyənin İctimai Nəzarət, Mühəsibat və Audit Standartları Təşkilatının (KGK) sədri Hasan Özçelik çıxışında iki ölkənin audit qurumları arasında əməkdaşlığın tənzimləyici təcrübələrin qarşılıqlı ötürülməsi və auditin keyfiyyətinin yüksəldilməsi baxımından strateji əhəmiyyət daşıdığını bildirib. Ümumilikdə, açılış nitqində səsləndirilən fikirlər Anlaşma Memorandumunun mahiyyətini aydın şəkildə ortaya qoyur: məqsəd audit fəaliyyətinin keyfiyyətini yüksəltmək, maliyyə hesabatlılığında şəffaflığı dərinləşdirmək və Azərbaycan ilə Türkiyə arasında peşəkar əməkdaşlığı institusional səviyyədə daha da möhkəmləndirməkdir. Bu yanaşma audit institutunu yalnız nəzarət aləti deyil, dayanıqlı iqtisadi inkişafın

təminatçılardan biri kimi təqdim edir. Anlaşma Memorandumunun imzalanması münasibətilə keçirilən tədbir çərçivəsində bir sıra məruzə və çıxışlar dinlənilmiş, audit sahəsində mövcud çağırışlar və perspektivlər müxtəlif aspektlərdən dəyərləndirilmişdir. Çıxış edənlər arasında elmi düşüncə, institusional idarəetmə və beynəlxalq təcrübəni təmsil edən fərqli mövqelər tədbirin məzmununu daha da zənginləşdirmişdir. Tanınmış alim, iqtisad elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Milli Məclisin bir neçə çağırışının deputatı Ziyad Səmədzadə çıxışında audit institutunun iqtisadi inkişafda oynadığı rola xüsusi diqqət çəkmişdir. O, şəffaflıq və hesabatlılığın yalnız maliyyə intizamının deyil, bütövlükdə sağlam iqtisadi mühitin formalaşmasının əsas şərti olduğunu qeyd etmiş, müstəqil audit sisteminin güclü iqtisadiyyatın ayrılmaz tərkib hissəsi kimi çıxış etdiyini vurğulamışdır. Ziyad Səmədzadə Azərbaycan–Türkiyə əməkdaşlığının region üçün nümunəvi model kimi dəyərləndirərək, bu cür institusional tərəfdaşlıqların iqtisadi inteqrasiyanı sürətləndirdiyini bildirmişdir.

Azərbaycan Professional Maliyyə Menecerləri Assosiasiyasının prezidenti Nuriyyə Novruzova öz çıxışında peşəkar kadr potensialının gücləndirilməsi, maliyyə menecerləri və auditorlar üçün davamlı ixtisasartırma proqramlarının əhəmiyyətini vurğulayıb. *Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının sədri, professor Vahid Novruzov öz çıxışında imzalanan Memorandumun strateji mahiyyətini ön plana çəkmişdir. O, sənədin audit peşəsinin beynəlxalq standartlara uyğun inkişafına, peşə etikası və keyfiyyətə nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinə xidmət etdiyini qeyd etmiş, bu əməkdaşlığın auditorların peşəkar potensialının artırılmasına real töhfə verəcəyini vurğulamışdır. Vahid Novruzov çıxışında həmçinin Prezident İlham Əliyevin audit sahəsində beynəlxalq təcrübənin tətbiqi ilə bağlı tövsiyələrinin bu sənəddə öz əksini tapdığını xüsusi olaraq qeyd etmişdir.*

Türkiyə Respublikasının KGK sədr müavini Murat Yünlü çıxışında qardaş ölkələr arasında audit sahəsində qurulan əməkdaşlığın qarşılıqlı faydaya